

Nº 22.

Virmdeenâ 29. Mai (10. Juni)

1867.

S i n n a.

Widsemmes skohlmeistareem darru sinnamu, fa schinni gaddâ ta saeefhana Turraida tiks noturreta tai 4tâ Juli.

M. v. Klot.

Widsemmes skohlu-preeskneeks.

Gekfchsemmes finnas.

No Nihgas.	Tai leela lauschu skaitishana,
kas 3schâ Merz schinni gaddâ te Nihgâ tifka isdarrita, atradduschees Nihgâ eedsihwotaji 102,073 zilweli; no scheem 2068 tahdi, kas paschâ Nihgâ nedihwo, bet tif tai laikâ fa lahtbuuhdam lihds skaititi. Turpretti atkal 1162 zilweli, kas Nihgâ dsihwo, pa skaitishanas laiku nebijuschi mahjâ un tadeht naw mis lihds skaititi. No teem skaititeem bija vihreeschi 51,504 zilweli	
feeweeschi 50,539	
neaprezetti 59,496	
apprezetti 33,839	
atraikai un atraiknes 8,330	
no laulibas schirkri 378	
Lutteriflas tizzibas 62,778	
greekiflas tizzibas 18,953	
no zittahm tizzibahm 20,312	
Wahzeeschi 47,184	
Kreewi 25,085	
Latweeschi 24,013	
Iggauri 1,794	
no zittahm tautahm 4,027	

Schê tikkai to wehl gribbam peeminnecht, fa eefsch ta pahrdauds leelaka Wahzeeschi skaita buhs arri labba teesa pa wahzissi runnadamu Latweeschi starpa. Un pahr to nekahds brihnum. Abbas schahs tau-

tas, tad tahs ilgu laiku kohpâ dsihwojuschas, lehti now ischekiramas. Kä tad lai skaititaji to warreja finnaht un kas tad lai galwo pahr to, fa wissur patefigu atbildi dabbuja?

Wehl no Nihgas, 26tâ Mai. Pagahju-schâ neddelâ jau te runnaja, fa Greeku Lehninsch Georgis zaur muhsu pilsfehtu reisofchoht atpakkat no Kopenhagenes us Pehterburgu. Bet scho gohdu tikkai taggad peedshwojam, 25tâ Mai walk. pulst. 10, tad lehninsch ar dampluggi peebranza muhsu daugawas kraftam un leelgabbaleem schaujoht un lauschu pullam gawilejoht isnahza mallâ, fur pilsfehtas un krohna waldineeki un muhsu pilsfehtas gwardi to sanehma. Lehninsch laipnigi wisseem pateizahs par to gohdu un no wisseem sagaiditajeem pawaddihts dewahs us dselsuzetta un pa to us Pehterburgu prohjam.

No Pehterburgas. Augstais Kungs un Keisers us ahrsemmi reisodams, 17tâ Mai deenâ Wriballes pilsfehtâ atkal scheklastibu pafluddinajis dauds tahdeem, kas pehdejâ Pohlu dumpi par wainigeem atraesti. Prohti: wisseem tahdeem, kas dumpja deht prozesses stahw un ismekleschanâ, ja tee naw kahdu nahwes-grehku padarrijuschi ar sleplawibu, dedsina-schanu un t. pr. — tahdeem buhs tahs prozesses un ismekleschanas pawissam atlaist. Tapat ja fur jaunas prozesses iszettahs, fur arri dumpja darischanas buhtu pullâ, ja tik ween kalla-darbi naw

starpa, now peenemmamas. Teem Pohtu-semmes peederrigeem, kas zaur lahdum noseegumu prett lissku-meem, us zittahm walsts mallahm aissuhiti, ja tays weetas waldischana apleezina, ka tee taggad labbi isturrahs, irr brihw atkal sawa tehwischka pahrnahkt, til teem garrisas lahrtas zilwekeem schi wehleschana neeederr, jo to tikkai semmes pahrwalditais pehz sawa padohma teem warr wehleht un t. pr.

— Pehterburgas avisus beesi ween un dauds runna pahr Kandias fallu un pahr to pohsta kauschanohs, kas tur irr Turkeem ar kistiteem. Salka, ka Turki preefch gadda laika ne-effoht eespehjuschti dumpi sawaldiht un ir taggad ar to tahla ne-effoht tikkuschti. Zittadi jau schis nemeers nebeigschotees, ka lad Kandiu atlaidischoht us sawu rohlu un to padohmu sultananam taggad winna mihtkais draugs, Franzuschi leisers arri jau effoht dewis. Kahda Greeku avise falkoht, ka sultans ilgi wis ne-eespehshoht til dauds karra-spehla turreht Kandias falla, bet tas padarrischoht to, ka Turku spehls jo drihs tilshoht patchrehts. Prettineeki to wehrä liskami, buhschoht no wissahm pusselh sultana warrai uskrist un ta, nespeshdama wisseem atturrees, buhschoht pagallam pohsta aiseet. Taggad effoht Eiropas leelwaldneelu datta, to leetu galla west, sultans un winna Omer Pascha wairs to ne-eespehjoht. — Lai nu gan wahjisch buhdams, sultans tomehr wehl lepus sawa garrä, un winna ministeris Huad Pascha wehl nesenn zitu walstu weetneeleem rakstijis, ka Greeku semmei ween peekrihoht atbildeht pahr to dumpja nelaimi, ta effoht pee tam ta wainiga. — Ka dsird, tad taggad wissas zittas Eiropas waldischanas sultanan to padohmu dohdoht, lai tas palauj, ka no Eiropas leelwaldishanu pusses teek eezelta kommissione, kas lihds ar Turku kommissioni Kandija tays winas ismekle. Osirdehs nu gan, woi ta notiks un ka tas isdohsees.

No Mossawas rafsta, ka Leelfirsts Aleksei Alessandrowitsch no Barstoje-Selo tur effoht cereisjis un buhschoht 21mä zaur Tula un Dreles pilsfehtahm us Nikolajewu un Odessu tahla reisoht. No tejenes Leelfirsts ar dampfuggi braufshoht us Konstantinopeli un ja Greeku lehnisch Georgis pa to laiku buhschoht mahja pahrreisojis, tad arri braufshoht us Atehni. No tejenes braufshoht us Malta fallu un no turrenes atkal us Kadishi. Sché buhschoht Kreewu karra-kuggis us winna gaidiht, ar lo winisch pahr Atlantijas juhru braufshoht us Ameriku. No turrenes atpakkat braufshoht atkal pa widdusjuhru, mello juhru zaur Sewastopeli, — tad pa Don un Wolga uppehm us Nischni-Nowgorodu un no tejenes atkal pa dselju-zellu Oktobera mehneschä galla atpakkat us Pehterburgu.

No Ostrogas, Wolinijas gubernijä, rafsta ta: Breesmiga wehtra ar stipru pehrlonu un frussu, til leelu ka balloschu ohlas, 1mä Mai muhsu pilsfehtu un apkahrteju widduzi peemekleja, ihpaschi tohs zee-

mus Moschtschaniza un Musan un to preefch 4 gaddeem eetaisitu, 15 werstes no pilsfehtas buhdamu mennonitu zeemu Belagin-sakka-leija. Schinni pehdeja weetä diwus leelus stiprus labbibas schkuhaus wehtra usnahdama sagahsa un salausa drusfäs; arri taas abböös pirmejös zeemöös 26 labbibas schkuhaus ispohstija un dauds skahdes padarrija pee dsibwojamahm ehlahm. Mahjas putni, kas laukä gad-dijahs, ir weetahm gohvis un firgi dabbujuschi zaur frussu sawu gallu. Kahdam semneekam, kas pa zellu brauzis, negaiss usbruzzis ta, ka wahgi tam gabbalös fadausiti un pats til ar mohlahm isbehdsis. Kahdas 15 werstes no Sallas-leijas weetahm mahrzinu smaggi leddus gabbali krittuschi un meschä lohkus no falnem isgahsuschi. Wesseli labbibas tihrumi un ptawas zaur pehrlonu, frussu un wehtru ta pohstti, ka messa semme ween redsama un laudihm atliskuschus lohpinus waijag' barroht ar jumtu salmeem, — lai tee pawissam pohsta ne-aiseet. Tikkai weenu zettortdattu stundas ween tas negaiss plohsijees, to mehr warrenu skahdi padarrijis.

No Kaukasus. Tee daschi tuhstoschi kalna-eedsishrootaju, Tscherkestu, kas tad, kad Kreewu karra-spehls wissu Kaukasu uswarreja, aisswillahs probjam us Turku semmi, tur us dsishwochanu nomestees, Turku semmē, ka rahdahs, now wis gattawu maist bes darba atradduschi, ned's arri tahdu farwalligu dsihwi, ka te kalmös bij eeradduschi. Turki arr jau deesgan behdas ar teem isredsejuschi, tapehz, ka tee sawu laupishanas ammatu arween wehl gribbeja dsih, taggad preezajahs, ka schee deenas-sagli atkal pazehlahs kahjäss un sahza atpakkat greeftees us sawu apsmahdetu tehwu-semmi, us Kaukasus kalneem. Bet te pee rohbeschahm Kreewu-semmes waldischana teem lika sunamu darriht, ka apsmahdetu weeta tohs wairs neusnemschoht — lai til paleekohnt ween turpat sawa paschu ismekletä jaunä tehwu-semmē. Tas bij sahpigs plikkis farwallneekeem un teem nu us Turku schehlastibas pakaudamees bij atkal jagreeschahs atpakkat. Turku waldischana tohs schehlojohnt ar to, ka teem satram mahrzinu zetta-maises dohdoht us deenu.

Ahrsemmes finnas.

No Wahzsemmes. Jau finnam, ka Lufsemburgas deht nu weenreis meers un lai gan, ka salka, Franzuschi wehl arween sawu karra-spehlu wairojohnt, tomehr neweens nedohma us karru Lufsemburgas deht. Paschi preettineeki, ka Pruhschu lehnisch un winna leelakais ministeris Bismarks, arri nobraufschii Paris, neween to leelo israhdischanu redseht, bet arri ka draugi ar leiseru Napoleonu apsweizintees un lohpa padishwoht, — woi tad tas shmejahs us karra? Ka Lufsemburgas deht wairs nekahds strihdis newarr iszeltees, pahr to galivo ta kontrakte, ko wissu Eiropas leelwaldineelu weetneeki 11ta Mai deend Londonë 7näss punktes farakstijuschi un parakstijuschi un ko par 4 neddelahm woi wehl ah-

trak wissi tee waldineeki paschi buhs parakstijuschi. Schinni kontrakte teek isteits, fa Luxemburga fa leelerzoga walsts paleek pee Hollandes un Hollandes kchnisch winnas leelerzogs. Ka schi erzoga walsts tadeht, fa wezza wahzwalstu beedriba isnibzinata, wairs pee nekahdas Wahzemmes beedribas nepeeberr un fa schai pilsfehtai, kas paleek tahdā fabrtā, kam ar karreem nekahda daska, wairs nebuhs nekahda stanste, bet walteja pilsfehta, kam taggad wissas walles un batterijas janvahrda un fur leelerzogs tif dauds ween salbatu turrehs eelschā,zik waijaga eelschigu meeru pasargah un t. pr. Tā tad nu schis strihdīs beigts ar labbu un Deewam gan japatet, fa tā isschikts, jo zittadi karschs buhtu leeliskam wallā gahjis un Hannoveres wezzais kchnisch to wehl traffaku buhtu padarrijis. Winna draugi un palihgi ugguni fuhruschi kur ween peetidami, karri-wihrus krahjuschi — jaunus zilwekus us to pahr-runnadami, un larra-rihus fatoisidami, fa tai laika, tad Franzuschi sahktu ar Pruh scheem kantees, schee atkal warretu no Hannoveres walsts wissus Pruh schu pahrwaldineekus isdsicht ahrā un sawu wezu kehniini atpakkat west us sawa walstibas frehsla. Ka Pruh schi to nekahda wihsé nepalautu, tas jau sinnamis un dauds tuhftostchas dñihvibas pa nepeetit tiftu uppuretas neleetigai mantas- un gohda-lahribai ween.

Woi ihsten bes sahda masa strihdina valiks, to newarr wis finnaht, jo Dahni taggad stiprak sah runnahrt pehz tāhs apsoblitas Seemet-Schleswigas. Dahnu waldischana pahr to jau schehlojusehs pee zittahm Eiropas waldischanabm un peerahdoht, fa pehz meera derreschanas ar Chstreikeem Prahgus pilsfehtā, tā punkte effoht nosazzibts, fa pa desmit mehnescheem tam wissam waijagoht jau buht isdarritam, bet Pruh schi taggad tai semimē isturrotees tā, itt fa nekas pahr to nebuhtu norunnahts un itt fa nekahda lauschu isprassischana nebuhtu waijadfiga. — Zittas awises atkal stahsta, fa Pruh schu waldischana ar Dahnu waldischann sawā starpā jau pahr to runnahrt gan un spreeschoht, fa to buhs isdarriht. Pruh schu waldischana pagehroht, lai Dahni usnemmoht to walsts parrada dasku, kas us Seemeta Schleswigu friht un lai galwojoh, fa Wahzeeschus, kas tūr dñihvo, nespeedischoht gluschi par Dahneem valiks, fa agrak darrjuschi. Tāpat arri fakka, fa nemas ne-effoht teesa, fa Dahni tadeht pahr Pruh scheem schehlojusches, ta tik effoht isdohmata pasalka ween. Kas nu warr finnaht! Gan jau laiks to israhdihs.

No Chstreiku walsts. Nahdahs, fa tee leelee steidsamee darbi, kas waldischana ar saweem landageem bija, ejohot us gallu un fa nu atkal sah dohmaht un runnahrt pahr to senn jau nosazzitu Ungaru kchnina frohneschanu, fa noturrehs Ungards Besies pilsfehtā. Fakka, fa wissu to fataisichanohs ar leelu steigschau steidschoht, lai Juni mehnescha

pirmā pufse warretu to leelu gohdu isdarriht. Ohst wehl to deenu newarroht nosazghi, bet laikam tā eelkittischoht 12tā jeb wiss-wehlaki 16tā Juni. No wissahm walsts massahm nahkohf finnas, fa wissas tāhs daschadas tautas sawus weetneekus suhtischoht us Pesti, kchninam pee frohneschanas labbu laimi wehleht.

No Italias. Italias waldischana taggad arween wehl darbojahs sawu naudas truhkumu glahbt un ar to eetohf deesgan gruhti. — Rohmas waldischana weenadi bailes no saweem dumpigeem eedishwotajeem un laikam jau wissus zeatumus peebahsupe pilnus ar sawangokeem; bet to mehr droh schiba ne-effoht. Bihstahs, fa dumpis neet wallā us to leelo svehtku deenu, Pehtera deenā. Tadeht tad jau Italias kchnina karra-spehks effoht papilnam us rohbeschahm, kas warretu palibgā steigtees, ja fahds trohksnis eetu wallā. — Garibaldis effoht leels draugs teem Rohmas dumpinekeem un tā jau buhdamus pahwesta un wiana waldischanas eenaidneeks, tad naw wis brihnum, fa teesa ko fakka, fa Garibaldis dumpinekus eedrohchinajohf un teem padohmu dohdoht. — Laupitaju barri arr' wehl ne fā naw sawalditi, lai gan taggad wissā spehks ar teem strahda. Turrigaks zilweks fahds nemas nedriksjohf no Rohmas us plazzi iseet, jo tee walga fakki tahdu tuhlin sagrahbj un speesch, lai tik un til dauds naudas ismalka, ja gribb brihos tilt. Bet effoht teem nu pascheem arr' sawas raises. Waldischana pasluddingajuse, latram laupitajom labbu naudas teesu mafsaht par fakru zitta laupitaja galwu, fa peenessischoht un pascham winna grehku peedobischoht arri. Sinnams, fa schi pasluddinachana nebij wis wehjā islaista un rasbaineeki taggad paschi sawā starpā effoht til bailigi zits no zitta, fa nefinnoht pa nakti fakris kur eelihf un gulleht.

No Kopenhagenes. Svehtdeena tā 14tā (26tā) Mai tē ar leelu brangumu tikkā noswinnetas tāhs kchnischlas fudraba fahsas; pilsfehta bij fakisti gresnota un 7500 nabbagi tikkā pa-ehdinati. Walkārā kchnina pissi turreja leelu māltiti, yee fa 3000 weesi bij sanahkuschi. Sinnams, fa lustigi dantschi schinni gohda arri naw truhkuschi. Muhsu augstais Krohna-mantineeks pirmo danzi danzojis ar kchnineen' un wiana gaspashcha Leelfirstene danzojis ar sawu brahli, Helleneeschu jeb Greeku kchninu. — Kopenhogeneeschi arr' to raksta, fa Greeku kchnisch Juli mehnesi fahsas turre schoht ar Leelfirsteni Olga Konstantinowna.

No Paribses. Neween pee mums Kreewussemme schogadd seemas aufstums fakwejahs aiseet, dsird tahdas waidas — lai nu gan dauds masakas — arri no zittahm semimehm, fur zittos gaddos apscho laiku leels aufstums bij nedsrīdeti leeta. No Paribses rastā: 12tas (24tas) Mai walkārā pulsst. 11 tur bijuse 2 grahdus stipra falla un seemeta wehjisch puktis, fa no rihta, fad faule usglehfuse, warrejuschi ledju redseht us uhdena. Wissas augstakas weetas

skahde effoht leela. Sirni jau bijuschi seedos un tee tāpat là arri saltahs puppas nosalluschas. Tāpat skahdeti wihna-kalni, pulku-dahrst un rudsutibrumi. — Berlineeschi arr suhdsahs, la aufstums no Parishes nahdams winnaeem effoht uskrittis. Effoht winneem paſchā seedu-laikā usfnidsis tahds fneegs, kas wiffur seedus un saltumus apfedsis tā, la waijadsejis krabſni kurrinah un atkal ſaſcholu wallaht. Kohkeem gan wairs ta falla neſkahdeschoht, jo tee jau itt labbi effoht nosedejuſchi, bet pulkeh ſlahdejoh un daschai ſehjai. Urri Englandeeschi tāpat suhdsahs pahr aufstumu.

Wehl no Turku walſtes. Ka Omer Pascham Kandijas fallā ſlitti ſlahjotees, pahr to zittas finnas ſtaſta tā: Pa tahm 36 deenahm, kamehr Omer Pascha Kandijā, wianu jau 5 reiſes tee kristitee prettineeki uſwarrejuſchi un tam katu reiſ pa 300, 350 un arri masak wihru nolahwufchi, tā la wairs newarr wiſ kristiteem wirſu mahktees, bet til atginatees ween, kad ſchee tam grīb mugguru laſſiht. Bet ſas tad ar labbu prahdu lai Turleem padohdahs, kad tee pebz ſawas eeratas paganiflas wiſses tur iſturrahſ? Winni eedſhwotajeem tihſchā prahdā iſpohſtijuschi drūwas tāt laika, kad tahs bijuschi plaujamas; tee 4 zeema preeſchneekus nolahwufchi, kad tee gahjuſchi par warras-darbeem ſchelotees; tee 16 leelus zeemus nodedſinajuschi, kusa zeemā 100 ſeewas un behrnus nolahwufchi, Dorifiala zeemā baſnizu ſagahnijuſchi un weenu 70 gaddus wezzu ſeewu un 2 behrnus, fo tāt zeemā at-radduschi, nolahwufchi. Schee warras-darbi, fo Omer Pascha tā ſa par heedinachanu tur paſtrahdajis, tee tohs lautinus tā ſakaitinajuschi, ka pats pehdigais, kas til ſpehj, eerohtſchus grahbj rohla un wianam pretti turrahſ. Kā tad lai zittadi darra ar tahdeem ſwehreem! Tahdi tee Turki, fo daschi Eiropas kristitee walſineeki wehl aiffahw.

No Amerikas ſabeedrotahm walſehm. Daschas deenwidd'neku walſtes ſchelojahs, ka brihw-laiſtee Neegeri paleekoht pahr daudis paſrgalwigi un halaſteem wairs nekur negribboht zellu greest; daſchās weetās tee par paschu polizeju nebehdajoht un laujotees pretti, til ar ihſtenu ſarra-ſpehku tohs warroht ſawalbiht. Virginiam lahdā weetā, kur kahnōs almina ohgleſ isrohk, tee effoht fazehluſches ſahjās un gribbejuſchi tohs kahnus un pelau par ſawu ib-paſchumu paamēt, bet tē atkal ſaldati teem mahzijuſchi gohdu praſt un atſkahrst, kam ta manta pederr. — Tad nu gan warr ſapraſt, ka netruhſt lauſchu, kas kleeds: Ahre, tas irr no tahs leelas paſrgudribas, ka dumjeem wehrgeem tahs paſchus wallas un brihwibas atwehleja, kas zitteem! Woi to til ahtri waijadſeja ſteigt? — To nu gan warr tizzeht, ka daſchās paſrgalwibas mellee paſtrahdā, bet ſas tad pee ta wainigs, ka ne baltee paſchi, kas mellohs lihds ſchim gan ſpadijuſchi, bet teem nemahzijuſchi wiſ, ka gohda-taudihm jadſihwo?

No Mekfikas rakſta un laikam tā gan buhs teſfa, la nu tur ar keiſera waldfiſhanu gluſchi pagallam. Wihnes awiſes ſtaſta, ka Ehſtreiku ſuhſtis ministeris no Waschintones pa telegrafu ſinna laidis tahdu, ka Juareza generalis Eslobedo 15tā Mai effoht ſkeweretaro pilſehtu uſnahmis un keiſers Makſimilians effoht padewees bes ſahdas ihpaſches norunnas. ſinna no Neujorkas to paſchu fluddina, ka ta pilſehtu uſwarreta un keiſers Makſimilians ar ſaueem generateem Mejia un Mironon ſawangoti. Wehl zitta ſinna no Neujorkas ſtaſta: Mekſikaneeschi awiſes ſtahwot laſſams, ka Juarez ſataisotees to ſawangotu keiſeru Makſimilianu un winna offizeerius noſchaut. Ehſtreiku waldfiſhana gan nu wiſhā ſpehſa us to gahdajoht, ka lai keiſers tilktu us brihwahm ſahjahm palaifts, bet kas warr ſinnaht, fo tee ſakkaituſches brefmigee Mekſikaneeschi darris. — Englandeeschi pahr to rafſtidami ſafka, ka tāhdā keiſera frohni laikam effoht peewellams ſpehſa eelschā, ka keiſers Makſimilians tadeht til daudis brefmas un gruhtibas iſzeetis un ir tad wehl, kad winna palihgi tee Franzuſchi wianu atſtahjuſchi, wiſch weens pats ar itt masu dalku eedſhwotaju ſirdigi ſawu frohni aiffahwejis. Warr gan ſazziht, ka Makſimiliana garra ſpehſa ſeels un ſtiprſ biſis tahdu zihniſchanohs zihnitees lihds pehdigam. Bits jau buhtu agrak atſtahjees un meerigs pahrnahzis ſawā tehwu-ſemme, kad redſeja, ka paſiſchana nekahda tur nebuhs. Wiſch to nedarija, bet paſtahweja ar gohdu — lai nu arr noteek kas notiſdams.

Telegraſa ſinna.

Rihgā, 26tā Mai. Berlineeschi pa telegrafu atlaich ſchahdu ſinna: Schoricht no Parishes atſkrehja ta ſinna, ka walkar, kad muhſu augstaſis keiſers ar Leelfirſtu un keiſeru Napoleonu kohpā us Bulongſches meschinu braukuschi, lahdā 21 gaddus wezs Pohlis us muhſu keiſeru ſchahwiſ, bet neweenu neſtrahpijjs, jo piſtole plihjuſe un ſadraggajuſe rohlu ſlepkaſam, fo tuhlin zeet ſanehma laudis, kas ga-wiledami ſirſnigi keiſeru apſweizinaja. — Abbi keiſeri, keiſerene un Pruhſchu lehnisch walkarā vee Kreewu wehſtneeka bij us balli, kur muhſu keiſeru ar leelu gaſileschanu ſanehma.

Zitta telegraſa ſinna ſtaſta, ka muhſu augstaſis keiſers ar abbeem Leelfirſteem fehdejuſchi vee keiſera Napoleonu pitnōs rattis, Pruhſchu lehnisch ohtros — kad tas ſchabweens ſyrahdſis. Launadarratajs tiſka ſakerts un qvardeem no dohts. Dohma, ka tas effoht Pohlis. Wiſſa Parijje taggad dilti iſbeedeta zaur ſcho notiſkumu.

Wiſſas Rihgas baſnizās rihtā turreis patižibas Deewa wahrbus.

Keiſera ſpreedums.

Agrakos gaddos arri ſchinnis lappas jau irr ſtaſtis pahr ziti'reiſeja Ehſtreiku keiſera Fahſepa ta II. taisnibu un gudru waldfiſhanu. Kad tāhdā keiſeri arween buhtu bijuschi Ehſtreikeem, tad wianu ſemme ſchim brihwahm gan ſtahwetu zittadā gohda un warrā, ne ka taggad atrohdahs. Jau tas weens

teikums, lo winsch reis issfazzijis un usrakstijis, parahda, kahds taisns waldineeks winsch bijis. Winsch fazzija: „Kas ohtru zilweku eenihd un waija tizzibas deht, tam es pats buhschu par to leelsko eenaidneeku!“ Eij nu schinnis laikos un melle taggad tur tahdu taisnibu schinni leetā!

Kaiseram bij leels mescha-dahrss pee Schenbrunnas, kur wissadu jaks lohpu, ihpaschi breechu, papilnam ween bij eelfschā un kad keiseram patikka us jakti eet, tad te to jakti turreja. Schis jaks-dahrss bij par behdahm un leelu skahdi aplahrtejeem semnekeem un muischu fungem, kam tihrumi bij turpat flahrt pee ta dahrss. To staltajeem breecheem daschureis eekritta prahā, pahr sehtu pahrleht un us jauko sehju maltiti turreht; un kad tee to bij darrifschī, tad jau sinnams, ka ta gadda plahwums bij wehjā. — Lai nu gan kautini pahr to schehlojahs un suhdseja, tad tomehr mescha-fungi jau sapratta tahdas suhdsbas us wissadu wihs apslahpeht un kad arr kahdam skahdi lihdsinaja, tad schahda atlihdsinachana bij tik ta slawas deht ween, — weenai pellitei no ta netikka gadda pahrtikka.

Ka keisers apskahdetu kautian waimanas nedabutu dsirdeht, pahr to mescha-fungi gudri sapratta gahdah. Tadeht nebij neskahds brihnum, ka kaudis sahka us to dohmaht, ka paschi warretu few palihdssetees. Un kur nu kahds to eedrohchinajahs, tur sinnams, gahja wehl kaunaki un neschehligs sohds bij us pehdahm pakkat — par mahzibū, ka tikkafazzihs, lai zitti ne-eedrohchinatohs tapat darriht.

Gaddijahs reis, ka keisers attal gribbeja leelu jakti turreht mescha-dahrss un mescha waldineki lohti preezajahs, ka schoreis tee warreschoht labbu pulku staltu breechu keiseram preekschā dshā, kur zitti tahdi, kam raggi ar diwdesmit tschetterem schubbureem. Wiss tikkafazzihs us to jakti fataifishs.

Tas bija paschā pilna mehnescha laikā un taī wakkā, kad ohtrā deenā jaks bij nolikta, — ka weens no teem wissu-leelakeem breecheem ar sawu pulku, lo tas waddija, bij nogahjis dahrss mallā kahdā weetā, kur sehta semmaka un tur ais sehtas eeraudsija leelu sahku sehju, kas winnam taī patikka, ka sawu kahribu newarreja sawaldisht. Winsch atkahpahs kahdus sohkus atpakkat, atmetta staltos raggus us saweem plezeem un ar weenu paschu drohfschu lehzeenu bij sehtai pahri; winna pulks darriga pebz taks labbas preekschishmes tapat un wissi kohpā apohsdami pahrleezinajuschees, ka neskahds breesmas tuvumā ne-effoht, lustigi gahja us maltiti. Ak zil labbi ta smelkja!

Semneeks, kam schis tihrumis peederreja, jau dauds reis bij wehrā lizzis, ka ihpaschi schinni weetā breefschi mehdsā pahrleht. Winsch bij pahr to suhdsejis, bet ne kahdu taisnibu nedabbujis. Pahr to faschuttis tas apnahmabs pats sawu labbumu aissstabheht, lai tad notiktu, kas notikdams.

Pilna mehnescha spihdums winnam tikkab' ka

sinnu dewa, ka schinnis nakti ne-eeluhgti weest winna tihrumu apmekleschoht. Winsch sawu dubbultu flinti peelahdeja ar lohdehm un ap wakkari aigahja un kruhmōs ta nostahjahs, prett wehju, ka nasclichee weesi no pulwera smakas netiktu trauzeti. Kad winsch kahdu stundu ta bij stahwejis un gaidijis, tad mannia, ka pahr sehtu pahrlechza preefsch tas leelais breedis un tam pakkat leels pulks jaunatu un masaku. Winsch drihs opratta, ka schinni nakti tee wissu winna druwu warroht-nopohstiht, ta ka ne ruggaja neallistu; tadeht uswilli gaili un spehra wakkā. Azzu-mirkli leelais raggnais ar diwdesmitschetr' schubbureem bij gar semmi un ais bailehm wiss zits pulks isklihda pa to kaijumu un pasudda.

Leelais grehla darbs nu bij padarrihts un semneeks pats pahrbihjahs dilti. Ko nu darriht? Redzejis gan neweens nebii; bet tas breedis us winna tihruma bij winna apsuhdsetais un probjam to ne-warreja dabbuht, bes ka pehdas nepalistu. To breedi paschu arr jau winsch neskahroja, — tas winnam nebii waijadfigs. Pehdigi winnam schahwahs prahā: eij pats pee wezzaka meschlunga, kas pee dahrss wahrteem dshwo, peerahdi tam sawu grehku, warr buht, ka ar to sohds tiks masinahts. Mett wihs sawu flinti par plezeem un aiseet turp un atrohd meschlungu pilnā darbā, kas fataifahs us rihtdeenas leelo jakti. Pasemmig i winsch tam melde, kas notizzis un istahsta, kahdas leelas agrak jau pazeestas skahdes winnu pee schahda darba speedusches.

Mescha-fungs palikka tihri ka traks no dusmahm. Lammaja un lahdeja ka ween spehja un pawehleja nelaimigo faimneku tuhlin kehdēs flehgt un pagrabā eemest, kur zittu gehgeri nolikka par waktneukpreekschā.

Kad meschalunga kalyi to noschauto stalto breedi pahrwedda un stahstija, ka pehdas israhdoht, ka wehl leels pulks zittu breechu effoht libds isgahjis un ka tee wissi pa kaijumu aissbehgschi ta, ka tohs sawā laikā wairs rohks nedabbuschoht, — tad meschlungam sawās leelās dusmās eekritta prahā, semneku tuhlin pakahrt. Bet eedohmajees, ka us keisera pascha spreediumu tahds nahwes-sohds buhschohtspehzigaka preekschime, — winsch to wehl atstahja un fataifishahs, no rihta labbi agri us Wihni jaht, to leelu grehku meldeht un keisera spreediumu pahr to leelu grehkarbu isluhgt.

Tik fo gaifma swihda, jau winsch bij zeltā; un kad winsch pils sehtā eejahja, keisers ar saweem pawaddoneem jau bij gattaws us jakti dohtees. Keisers scho no jahschanas bahlu meschlungu eeraudsijis, tam ar rohku metta, lai eijoht klahstak. Tas nu tik fo wehl spehdams isrunnah, keiseram stahsta, to leelu noseegumu, ka pat isgahju schā nakti weens pahrgalwigs semneeks eedrohchinajees us sawa pascha tihruma to staltako breedi, wissa dahrss krohni, noschaut, un ka zaur to schahweenu isbeedehts wiss

tas flaitais ta dahrfa leelakais breeschu pulks pa kaijumu prohjam aissbehdsis, un wawissam pasuddis. Winsch taggad eshoht nahzis, augstam Keiseram to leelu noseegumu meldeht un spreediumu luhgt, ar ka hdu na h w e s - strahpi tas grehzi neeks sohdam.

Keisers itt meerigi un lehni tam atbildeja: „Atpuhschatees un atspirdsinajtees paprecksch, — jums to waijaga. Mehs tif ilgi pagaidisim. Kad tur aissnahkisim, tad es spreedi schu.“ Keisers eegahja pilli atpakkat un pilis marschallis, mescha-funga draugs, to pakhra pee rohkas un eewilka kabda istabä, fur fullaini tam labbas riktes preelschä likka. „Kohd un rihi fo spehj!“ tà tas tam ussauza. Meschlungs nehmabs wissä spehla ehst un dsert un sirsnigi ween noschehloja, ka nebij wairak wallas, freeti meelotees, jo warr buht tif $\frac{3}{4}$ dallas ween peelahdejis, tas jau steidsahs ahrä, pee Keisera un nu wissi dewahs prohjam.

Kad Schenbrunnä bij aissnahkischi, tad Keisers pawehleja to semneku tuhlin preelschä west. Kad semneeks, tà kà bij lehdes faslehgt, tiffa atwests tad Keisers itt dusmigs greesahs us to wezzako mesch-fungu un wisseem zitteem flahtbuhdameem to jautaja: „Kas jums wehlejis, weenu mannu pawalst-neku bes teefas un bes spreedula tif pehz juhfu paschas edohmaschanas lehdes slehgt? Teefas spreedula ween to warr darriht! Sargajtees us preelsch-deenahm! Taggad naw wairs tee wezzee warrmahlu laiki!“ Us Keisera wahrda semneekam lehdes tiffa no-nemtas.

„Woi tu to breedi noschahwi mescha-dahrsä?“ tà Keisers semneeku jautaja.

Semneeks atbildeja: „Ne, keiseriska augstiba,“ un tad meerigi un saprohtami isskahstija wissu, kas un fà tas bij notizzis un fà winsch heidsoht pats sevi usdeweess.

Keisers dusmigi un stihwi taggad skattijahs us mescha-fungu, kas atkal labbu bahreenu gaidija un tad pehz kahda brihscha to jautaja: „Woi tas wiss tà bij, fà semneeks fazzi ja?“

Leelaïs mescha-fungs paflannijahs to apstiprinadams.

„Un juhs scho wihr, kam manni breeschi mässes tihrumu nophosta, leekat lehdes?“ — tà Keisers fazzi ja.

Tad Keisers wehl tà runnaja: „Neweenam waldi-neekam pasaule naw ta walla, brihsa zilwëka pederumu aistift, woi apflahdeht zaur leelu pulku lohpu un tadeht sché pehz pateefibas spreeschu, ka schim semneekam bij ta walla, to pahr seftu pahrlehschu breedi noschaut. Tas winnam peederr, jo winsch to irr noschahwis sawä peederrumä, us sawas druwas.“

„Bil tas breedis wehrts?“ tà jautadams Keisers greesahs us wisseem teem sapuzetem mescha-usraugeem un tee to netalfeereja wis weegli, bet tà fà kad winni paschi to buhtu noschahwuschi.

„Labbi,“ tà Keisers fazzi ja un greesahs us to nobahlejuschu drebbedamu wirsmescha-fungu un teiza: „To naudu tuhlin us weetas ismafsajat tam wiham. Jums man japeenesf kwitanze neween par scho naudu, bet arri par to, ka pilnigi aissmafsata ta skahde, fo tee jafts-lohpi padarrijuschi. Neismirstat, ka es to wissu pakkat luhkoschu, woi mannas pawehleschanas pilnigi isdarritas! — Bet lai Deews farga to — tà winsch itt bahrgi runnaja — kas eedrohfschinatohs pehzak pee schi semneeka sawas dusmas islaist! Es teem lungem — tà winsch mescha-usraugus usskattidams teiza, — stipri ween pakkat skattischu.“

Kad Keisers tà bij runnajis, tad tuhlin gahja prohjam us jahti. Bet muhsu semneeqi sch wehl ilgi stahweja ta paschä weeta, fur ar Keiseru bij runnajis; heidsoht salikta sawas rohkas lohpä un us augschu skattidamees lehni fazzi ja: „Deews, swehti scho Keiseru un usturri winna mums wehl ilgi!“ — R.

Tikkuschas seewas sawa pee India-neescheem.

Kahds sawens Indianeetis apseed sawä dseesmä Indias seewu tikkumus un peenahkumus us schahdu wihsj: Klausees un nemmi labbi wehrä, leelaïs lehnisch no Lilipas! Es gribbu tew seewas tikkumus mahziht. Seewai schinni pasaule naw nefahds zits deews, ne fà winnas wihrs. Ta wiss-labbaka leeta, fo ta warr eemantoht, irr: sawa wihra lab-patifikhana zaur freetnu un pilnigu paflauschana winnaam. Geeksch ta pastahw winnas deewabih-jachana. Lai arr winnas wihrs buhtu wezs un wabjisch, ar rupjahn un neleetigahm ceraschanahm bijis, lai winsch buhtu warrmahzigs, bresmigs, schkehrdetais, wasanka, schuhpu-behrkulis un naudas-spehletais bijis; lai arr winsch negohdigas weetas apmekletu, wissas sawas mahjas-buhfschanas pobstä laistu un no weetas us weetu fà taunais gars apfahrt staigatu; lai winsch dsihwotu negohdä jeb buhtu aks, kulis jeb mehms, ibsi fakkoh, lai buhtu winnaam waina flaht bijuse, kahda buhdama, bet seewai tam to, fà jau sawam deewam, newaijaga eeskat-fiht un winnai arr newaijaga wihrum jebkad kahdu nepatifikhana darriht. Paflauschana irr seewas peeklahjums wissä winnas dsihwoschanä; meitai waijaga sem sawa tehwa un sawas mahtes stahweht, seewai sem sawa wihra un saweem wezzakeem, atrailnei sem saweem dehleem. Itt newena dsihwes-minutë winna nedrihst sevi par fungu turreht.

Seewai waijaga wissus sawas mahjas darbus ar gudribu un usjichtibu pastrahdah; winnai newaijaga nefad dusmotees, nefad to pagehreht, kas zitteem peederr, winnai nefad newaijaga jastrih-detees, winnai newaijaga bes sawa wihra weh-

leschanas nelad no kahda darba atrautes. — Kad winna jebkad kahdu leetu reds un to pagehr, tad winnai nebuhs usdrohshinates, bes sawa wihra atwehleschanas to pirk.

Kad winnas wihra apmekle, tad winnai buhs us semmi flattidamees atpakkal willtees un sawu darbu tahtak strahdaht, bes ar teem faut ka farunnadama. Winnai tikkai ween waijaga us sawu wihra dohmaht, un winna nelad nedrihst zittam wiham azzis flattitees. Kad winna ta darrihs, tad winna wissä pa-saule slawu samantohs. — Kad winna sawu wihra lihgsmu reds, tad winnai waijaga smetees, kad winsch irr behdu pilns, tad winnai waijaga behdatees; kad winsch raud, tad winnai waijaga affaras isleet, kad winsch ar winnas runna, tad winnai waijaga gat-tawai buht atbildeht. Winna nelad nedrihst ehst, eelam wihrs ar sawu maliiti irr gallä; kad winsch gave, tad winnai tapat waijaga darriht; kad winsch kahdu ehdeenu ne-ehd, woi to atmett, tad winna to nedrihst aislahrt. — Kad winnas wihrs irr nomirris, tad ir winnai waijaga pee meeta likees fewi sadefinah. Iktatis tad winnas tikkumus slawehs. Sewai waijaga pehz Lakschmis (Indias deewes-les) prahta iknodeenas masgatees un sawu meefu ar safrana uhdent eerihweht, thras drehbes apwilts, sawus azzu-mellumus appehrweht, farkanu shimi us sawas peeres mableht un sawus mattus kemmeht.

Sewai waijaga ikdeenas ruhpigi un uszichti mahju tihrift. Kad wihrs iseet, tad winnai waijaga to lailu nogaidiht, kurrä winsch pahrnahls, winnam tad pretti steigtees un winnu mahjas pahrwest, winnam krehslu preesch fehdeschanas pedahwaht un winnam ehdeenus preeschä zelt, kam pehz winna smekkes waijaga buht sataisiteem. Kad winsch irr us zetta japa-wadda, tad winnai to waijaga bes kawehleschanas dariht; kad winsch pagehr, ta winnai buhs mahjas palilt, tad winnai nebuhs preesch winna atnahfchanas to mahju atstaht, winnai arri nebuhs ihdts tafs deenas, samehr winsch pahrnahl, masgatees, neds elju preesch saweem matteem bruhkeht, neds sawus sohbus gresncht, neds sawus naggus apgreest. Tannit paschä laika winnai buhs tikkai weenu reist pa deenu ehst, us nelahdas gultas gulleht, nelahdas jaunas drehbes nest, arr winnai tad nebuhs sawu peeri ar farkano shimi rohtaht.

Kad winna preesch sawa wihra stahw, tad winnai newaijaga schurp un turp flattitees, het taisni wihra gihm, winna pawehleschanas fagaibidama. Kad winsch runna, tad winna nedrihst winna wahrdus maihst, neds us kahdu zittu fo teist jeb runnah; kad winsch winnas fanz, tad winnai buhs wissu atstaht un pee winna steigtees. Kad winsch dseed, tad winnai waijaga no preekeem wissai pahrnemtai buht, kad winsch danzo, tad winnai waijaga winnu ar leeleem preekeem usfattih; kad winsch no gudri-bahm runna, tad winnai to waijaga brihnodamees usflausht. Pehdigli winnai waijaga sawa wihra

preeschä allasch lihgsmi un preezigai buht un nelad faut kahdu shimi no sawa gruhuma jeb nemeera parahdiht. Sewai nau nelahda laime bes wihra, tadeht nelaimiga ta fewa, surrai schinni pa-saule nau wihrs" u. t. pr.

Par preeschä shimi schahdahm tikkuschahm seewahm derr ta lohti flawena Tamulias dseesmineela Tiru-walluvera fewa wahrdä Wasuki.

Kad Tiruwalluveris, ta teek stahstihts, Majilapura ka nabbags wehweris dsihwoja, tad reis atnahza pee ta, winna leelas flawas deht, kahds augstii zee-nihams wihrs ar scho jautaschanu: Kas irr labbals, mahjas - jeb grebku - noscheloschanas - tikkums? — Augstii meistari starp Indianeescheem irr pawissam lehni „runnafchanä;“ winni leek saweem mahzelleem daudsreis ilgus gaddus brehlaht, samehr winni teem „gudribas fruktis“ atdarra. Schis wihrs flannijahs dauds deenas preesch ta gudra dseesmineela, atbildes deht; par welti, Tiruwalluveris ne-atbildeja ne wahrdinu. Pehdigli winsch apscheloschahs un winnam dewa atbaldi zaure darbeem. Dseesmineels fauza sawu fewu patlabban tanni azzumirkli, kurrä ta pee akkas bija; paklausiga buhdama ta atstahja uhdens-trauku us puus zetta alkä farrajotees un peesteldsahs sawa lunga pawehleschanu klausitees. Zittu reiss winsch fazziya, tad winna pehz Tamuleescha eeraschias winnam aulstu ribsu no walkar-walkara brohlasti preeschä zehla: „Seewa man degg uj mehli,“ tuhdak ta labba fewa ar pilnu mutti tur eelschä puhta. Atkal kahdu reis winnam gaischä pussdeena laut las no rohlahm iskritta, winsch fauza pehz kahdas zwedges, lai warretu uskent un redsi, ta wissu paklausiga atnessa ejes lusturi. Ar to tikkä jaunesklis pats apgaismohts. „Es esmu sawu atbaldi dabujis: tad kahdam tahda tikkuschä fewa trahpahs, tad irr mahjas tikkums tas labbalkais.“ Ta winsch pee fewis pascha runnaja un gahja, bes to meistari tahtak waizabams, sawu zettu.

Brtm.

Andeles-sinnas.

Rihgä, 24ta Mai. Kults laits ween schinnis deenas bijid un tadeht ir ar andeli nau gahjis ta la wajadseja schinni laisl. Linnu schinni mehnesi peeresti 23,000 birkawi. Malsaja par tahm dascha dahm frohna sorteim 55 ihds 65 rub. par birlawu un par drakka 50 rub. par birlawu. Linnu-schillas nemas nebij andele.

Sichta andele. Puhrs kweeschu mafaja 4 rub. 25 ihds 50 tap., pubes rindsu 2 rub. 60 ihds 70 tap., pubes meeschu 2 rub. 30 ihds 40 tap. un pubes ausu 1 rub. 50 ihds 60 tap. Sahis par muzzu: farkana 6 rub. 50 tap., balta rupja un arti smalka 6 rub. 50 tap. — Sities laudu muzzu 14½ rub., egli muzzu 13½ rub. — Bohos fewesta 5 rub. 50 tap. ihds 6 rub.

Raudas tirgus. Bidsemmes usfallamas lihlu-grahmatas 98 rub., neusfallamas 86½ rub., kurtemmes usfallamas lihlu-grahmatas 99 rub., 5 prozentu udebewi billetes no 1mas leeneschanas 113½ rub., no ohiras leeneschanas 106½ rub. un Rihgas-Dinaburgas dselu-zetta alzjas 109½ rub.

Ihds 24ta Mai pee Rihgas atnahkuschi 541 fuggi, 484 struhgas un aigahjuschi 157 fuggi.

Athildedams redaktehrs A. Leitan.

No jensures atwehlehts.

Rihgä, 26. Mai. 1867.

